

RPO-678638-VII-720.5/11/WS

Informacja
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Zakładzie Karnym w Łupkowie
(wyciąg)

1. Wstęp

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku z dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. 2007 Nr 30, poz. 192) oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniach 26-27 lipca 2011 r., do Zakładu Karnego w Łupkowie, (zwanego dalej Zakładem lub jednostką) udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (zwanego dalej KMP lub Mechanizmem).

Pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób pozbawionych wolności, w szczególności pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji wykonano następujące czynności:

- przeprowadzono rozmowy z dyrektorem Zakładu, zastępcą dyrektora oraz funkcjonariuszami Służby Więziennej;
- dokonano oglądu terenu jednostki oraz pomieszczeń we wszystkich oddziałach mieszkalnych, w tym: wybranych losowo cel mieszkalnych, celi zabezpieczającej, świetlic, łaźni, sanitariatów, kantyny, sali widzeń, ambulatorium, kuchni, stołówki, radiowęzła i biblioteki;
- w oparciu o przygotowany wcześniej kwestionariusz przeprowadzono na osobności rozmowy z osadzonymi;

- zapoznano się z protokołami kontroli sanitarnej przeprowadzonej przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Bydgoszczy z dnia 30 sierpnia 2010 r.

Pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji poinformowali dyrektora, oraz jego zastępcę o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano: Zarządzenie Dyrektora Zakładu w sprawie ustalenia zasad porządku wewnętrznego w Oddziale Penitencjarnym nr 1 Zakładu Karnego w Łupkowie; informację dotyczącą zdarzeń nadzwyczajnych, które miały miejsce do dnia 26 lipca 2011 r.; procedurę postępowania poekspozycyjnego na potencjalne zakażenie wirusem HIV, HBV, HCV; Zarządzenie Wewnętrzne nr 13/2010 Dyrektora Zakładu Karnego w Łupkowie z dnia 17 marca 2010 r. w sprawie wyodrębnienia osadzonych wymagających wzmoczonych oddziaływań penitencjarno-ochronnych; Zarządzenie Wewnętrzne nr 25/2010 Dyrektora Zakładu Karnego w Łupkowie z dnia 24 maja 2010 r. w sprawie programu profilaktyki zachowań autoagresywnych oraz samobójstw w Zakładzie Karnym w Łupkowie i w Oddziale Zewnętrznym w Moszczańcu; planami-konspektami szkoleń przeprowadzonych w jednostce w okresie od 2010 r. do kwietnia 2011 r.

2. Legalność pobytu

Zakład jest jednostką typu półotwartego dla mężczyzn będących recydywistami penitencjarnymi. Jednostka dysponuje 256 miejscami. W dniu wizytacji w jednostce przebywało ewidencyjnie 239 osadzonych, a rzeczywiście 236 (2 przebywało na przepustce poza Zakładem i 1 samowolnie oddalił się z miejsca wykonywania zatrudnienia bez konwojenta). Wśród 239 ewidencyjnie osadzonych 238 było skazanych i 1 ukarany.

W systemie programowego oddziaływania karę odbywało 119 osadzonych, w zwykłym 115, a 2 oczekiwało na wyznaczenie terminu terapii

i tym samym przetransportowanie do placówki dysponującej oddziałem terapeutycznym.

3. Personel

W dziale penitencjarnym zatrudnionych jest 9 funkcjonariuszy Służby Więziennej, są to kierownik i jego zastępca, 6 wychowawców i psycholog. Niemal połowę kadry (4) stanowiły funkcjonariuszki Służby Więziennej. Zgodnie z § 23 Dziesiątego Raportu Generalnego Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom [CPT/Inf (2000) 13] „(...) mieszany skład personelu pod względem płci jest ważnym środkiem zabezpieczenia przeciwko maltretowaniu w miejscach pozbawienia wolności. Obecność przedstawicieli płci męskiej i żeńskiej wśród personelu może mieć dobroczynny skutek zarówno pod względem etosu dozoru jak i w związku ze wspieraniem stopnia normalności w miejscach pozbawienia wolności”. Wszystkie osoby zatrudnione w tym dziale legitymują się wyższym wykształceniem.

4. Warunki bytowe

Na terenie Zakładu znajdują się 3 ułożone na planie podkowy jednokondygnacyjne pawilony mieszkalne, ambulatorium, a także budynek administracyjny i mniejsze obiekty, spełniające różne funkcje związane z obsługą jednostki.

Stan techniczny budynków, w których zakwaterowani są osadzeni, należy ocenić jako dobry, jednakże niektóre pomieszczenia wymagają pilnego remontu, między innymi poprawienia wentylacji. W ostatnich latach wymienione zostało pokrycie dachowe pawilonów mieszkalnych oraz przeprowadzono remonty toalet oraz umywalni.

Cele mieszkalne w Zakładzie są różnej wielkości. Przy zachowaniu normy 3 m² powierzchni przypadającej na jednego osadzonego ich pojemność wynosi od 5 do 9 miejsc. Najwięcej jest cel sześćoosobowych (28) i ośmioosobowych (7). W Zakładzie jest 1 cela zabezpieczająca oraz 2 cele izby chorych, dwu- i czteroosobowe. Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas oglądu, izby

chorych były w przeszłości wykorzystywane, w celu uniknięcia wystąpienia przeludnienia, jako cele mieszkalne. W pawilonie B cele mieszkalne posiadają umywalki, w związku z czym pawilon ten nie dysponuje umywalnią. W pozostałych pawilonach toalety oraz umywalnie umiejscowione są poza celami mieszkalnymi. Stan ich jest zróżnicowany. Toalety oraz umywalnie pawilonów A i B zostały wyremontowane, w ramach prowadzonych w ostatnim czasie w jednostce kursów zawodowych. W związku z czym panują w nich dobre warunki. Pomieszczenia wyłożone są glazurą i terakotą, ściany są świeżo odmalowane. Natomiast w toalecie i umywalni znajdującej się w pawilonie C remont nie został zakończony - glazurą i terakotą pokryto tylko niewielką część powierzchni tych pomieszczeń. W pawilonie A znajduje się również toaleta wykorzystywana jedynie przez funkcjonariuszy Służby Więziennej. Z uwagi na nieefektywną wentylację grawitacyjną, na ścianach toalet oraz umywalni pawilonów A i C występują ślady zawilgoceń.

Stan techniczny cel mieszkalnych należy określić jako dobry. Ściany cel, nie są zbyt zniszczone. Jednakże w niektórych celach występują znaczne nierówności podłogi. Sprzęt kwaterunkowy nosił ślady długotrwałego użytkowania. W skład umeblowania wchodzi jedno lub dwupiętrowe łóżka, stoły, szafki i taborety. Łóżka dwupiętrowe nie mają (na wyższej kondygnacji) zabezpieczeń przed wypadnięciem ani drabinek. W ocenie przedstawicieli KMP, ich brak może przyczynić się do upadków (m.in. osób, które nie ujawniły informacji o takich schorzeniach, jak padaczka) i spowodować ewentualne uszkodzenia ciała osób, które wchodzi na łóżka korzystając z dostępnych, a nieprzystosowanych do tego mebli lub próbując na nie wskoczyć. Dla osób o obniżonej sprawności fizycznej wejście na piętrowe łóżko może okazać się bardzo trudne lub praktycznie niemożliwe. Stan materaców, koców i pościeli nie wzbudził zastrzeżeń wizytujących. Nie stwierdzono braków w wyposażeniu cel w przedmioty służące do utrzymania higieny osobistej i czystości w celi (miski, lustra, szczotki, zmiotki, śmietniczki, itp.).

Palenie w celach mieszkalnych jest zabronione. Dla osadzonych palących

w każdym pawilonie jest zorganizowana palarnia. Jej wietrzenie odbywa się poprzez uchylenie okien oraz zainstalowaną wentylację mechaniczną.

Oświetlenie światłem naturalnym i sztucznym jest wystarczające do czytania i pisania. Zainstalowane w celach gniazda elektryczne umożliwiają osadzonym korzystanie ze sprzętu RTV oraz grzałek i czajników.

W celach jest wentylacja grawitacyjna, osadzeni mogą je także wietrzyć otwierając okna.

Kąpiel osadzonych odbywa się w łaźni znajdującej się w osobnym budynku. Stan tego pomieszczenia, jak również zainstalowanych w nich urządzeń, jest dobry. Łaźnia składa się z dwóch pomieszczeń. W pierwszym zorganizowano przebieralnię wyposażoną w ławeczki oraz wieszaki, w drugim, w którym ściany wyłożone są glazurą, znajdują się stanowiska prysznicowe. Kąpiele osób przebywających w izbie chorych realizowane są w łazience znajdującej w się pobliżu. Jest to bardzo estetyczne pomieszczenie wyposażone w natrysk i toaletę. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, osadzeni kąpią się raz w tygodniu, czas kąpieli wynosi 8 minut. Ponadto, 3 razy dziennie w celach poszczególnych pawilonów dostępna jest, przez 10 minut, ciepła woda.

W odniesieniu do warunków bytowych osadzeni zgłaszali uwagi dotyczące złej wentylacji cel mieszkalnych oraz spowodowanego tym znacznego zawilgocenia pomieszczeń. Problem ten występuje pomimo możliwości wietrzenia cel poprzez uchylenie okna. Jednakże osadzeni zaznaczyli, iż ślady zagrzybienia są na bieżąco usuwane. Ponadto, skazani dodali, iż konieczność przemieszczania się pomiędzy łaźnią a pawilonami mieszkalnymi, zwłaszcza w okresie zimowym, wiąże się z dużą dolegliwością i stwarza ryzyko zachorowań.

Posiłki dla osadzonych przygotowywane są w kuchni znajdującej się w tym samym budynku co jadalnia. Stan jej pomieszczeń należy określić jako zadowalający, ściany są wyłożone glazurą. Wyposażenie kuchni nie jest wyeksploatowane, właściwą wymianę powietrza zapewnia wentylacja grawitacyjna, dodatkowo wspomagana mechanicznie. Oprócz posiłków według normy podstawowej (P), kuchnia przygotowuje posiłek dla osadzonych, którzy ze

względów religijnych lub kulturowych nie jedzą mięsa. Ponadto, serwuje wyżywienie według normy diety lekkostrawnej (L). W celu zapewnienia lepszych warunków przygotowywania posiłków kuchnia powinna być przystosowana do pracy w systemie HACCP. Śniadanie oraz kolację osadzeni spożywają w celach mieszkalnych. Obiady i dania gorące wydawane na śniadanie i kolację, osadzeni spożywają na stołówce. Więźniowie, z którymi przeprowadzono rozmowy, wskazali na mało urozmaiconą dietę oraz brak owoców i warzyw. Poza posiłkami wydawanymi przez administrację osadzeni mają możliwość samodzielnego przygotowywania posiłków na kuchence elektrycznej znajdującej się w każdym pawilonie.

W pomieszczeniu obok stołówki znajduje się kantyna, w której skazani posiadający środki finansowe, mogą dokonywać trzy razy w miesiącu zakupów artykułów żywnościowych, tytoniowych i przemysłowych, dopuszczonych do sprzedaży w Zakładzie. Osadzeni realizują zakupy udając się osobiście do kantyny. Istnieje też możliwość nabycia innych artykułów niż aktualnie dostępne w kantynie, należy wcześniej złożyć na nie zamówienie. Wysokość cen artykułów znajdujących się w udostępnionym wizytującym cenniku, nie budzi zastrzeżeń.

Spacerzy osadzonych realizowane są w rejonie mieszkalnym między pawilonami w godzinach od 8.30 do 12.30 oraz od 14.15 do 17.15. W okresie od 16 października do 31 marca spacer popołudniowy trwa o godzinę krócej i kończy się o 16.15. Osadzeni zatrudnieni realizują spacerzy w godzinach od 15.00 do 17.15 a w okresie zimowym od 15.00 do godziny 16.15. Cele mieszkalne otwarte są przez całą dobę. Zamykane są jedynie cele osadzonych, zatrudnionych poza jednostką, na czas ich nieobecności. Natomiast pawilony zamykane są po zakończonych spacerach.

5. Traktowanie

Większość osadzonych, z którymi przeprowadzono rozmowy nie zgłaszała żadnych uwag odnośnie sposobu traktowania przez personel jednostki. Atmosfera w Zakładzie jest dobra, wolna od napięć, jak również relacje między osadzonymi

a wychowawcami i oddziałowymi - prawidłowe.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od kierownika działu ochrony w Zakładzie odnotowano w 2010 r. 8 zdarzeń nadzwyczajnych, wśród których wymienić należy 3 przypadki pobicia osadzonego, 2 bójki skazanych, 2 przypadki znalezienia przedmiotu niebezpiecznego lub niedozwolonego oraz 1 usiłowanie dokonania samobójstwa. Natomiast w 2011 r. do dnia wizytacji miały miejsce 4 zdarzenia nadzwyczajne, 3 spośród nich zaklasyfikowano jako bójki lub pobicia i jedno jako bójkę.

Środki przymusu bezpośredniego w postaci użycia siły fizycznej oraz umieszczenia w celi zabezpieczającej stosowano (w Zakładzie, bez OZ w Moszczańcu) ostatnio w 2008 r.

6. Dyscyplinowanie

W okresie od 22 marca 2010 r. do 26 lipca 2011 r. w ZK Łupków wymierzono 228 kar na podstawie art. 143 § 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5 Kkw.

Ponadto, w 2010 roku udzielono 2558 zezwoleń na udział w organizowanych przez administrację poza terenem Zakładu zajęciach kulturalno-oświatowych i sportowych, 831 przepustek nagrodowych z art. 138 § 1 pkt 7 kkw, 199 przepustek nagrodowych z art. 138 § 1 pkt 8 kkw, 79 zezwoleń na opuszczenie Zakładu w trybie art. 91 pkt 7 kkw, 15 zezwoleń na opuszczenie Zakładu w trybie art. 165 § 2 kkw, 78 zezwoleń na opuszczenie jednostki w trybie art. 141a § 1 kkw. Ponadto, w tym samym okresie Sąd Okręgowy III Wydział Penitencjarny w Krośnie udzielił 322 warunkowych przedterminowych zwolnień, w tym 190 na wniosek dyrektora jednostki.

Z uwagi na sposób gromadzenia powyższych statystyk w Zakładzie wskazane wartości dotyczą całego Zakładu Karnego w Łupkowie, w którego skład wchodzi także Oddział Zewnętrzny w Moszczańcu.

Skazani z którymi przedstawiciele KMP rozmawiali nie byli karani dyscyplinarnie.

7. Prawo do informacji

Dokumentem regulującym prawa i obowiązki osadzonych w jednostce jest zarządzenie Nr 13 /2011 Dyrektora Zakładu Karnego w Łupkowie z dnia 1 kwietnia 2011 roku w sprawie ustalenia zasad porządku wewnętrznego w Oddziale Penitencjarnym nr 1 Zakładu Karnego w Łupkowie. Jest ono dostępne w celach mieszkalnych

W każdym oddziale mieszkalnym w widocznym miejscu na ścianie znajdują się adresy m.in. Sądu Okręgowego w Krośnie, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, jak również Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Wśród osadzonych nie jest upowszechniana wiedza na temat rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i ich skutków. W ocenie przedstawicieli KMP, informowanie o orzecznictwie wskazanych wyżej Trybunałów, mogłoby odbywać się za pomocą audycji emitowanej w radiowęźle.

Od stycznia do 30 czerwca 2011 r. do Zakładu wpłynęło 18 skarg, najwięcej spośród nich dotyczyło traktowania przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, decyzji Komisji Penitencjarnej oraz opieki zdrowotnej, żadna nie została uznana za zasadną.

8. Prawo do kontaktu ze światem zewnętrznym

W każdym oddziale znajduje się samoinkasujący aparat telefoniczny. Osadzeni mogą korzystać z niego codziennie w godzinach od 6.30 do 22.00.

Widzenia osadzonych realizowane są w sobotę, niedzielę, poniedziałek i święta w godzinach od 8.00 – 16.00. W sali widzeń do dyspozycji odwiedzających i osadzonych są 4 stoliki i jeden wyodrębniony stolik dla dzieci, wyposażony w dziecięce meble i zabawki. Obok sali widzeń jest także pomieszczenie do realizacji widzeń bez osoby dozorującej. Jednostka nie dysponuje pomieszczeniem do udzielania widzenia w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozorującej. Brak w jednostce pomieszczenia do realizacji przewidzianej w art. 138 § 1 pkt 3 k.k.w. nagrody uniemożliwia w praktyce udzielenie wspomnianej nagrody, nawet w przypadku spełniania

przez osadzonych warunków do jej przyznania.

Osadzeni z którymi prowadzono rozmowy skarżyli się na zbyt małą salę widzeń oraz uchylone drzwi podczas realizowanych widzeń bez osoby dozorującej. Osadzeni zwrócili również uwagę na utrudniony dostęp do samoinkasującego aparatu telefonicznego z uwagi na fakt, że w każdym pawilonie znajduje się tylko jeden aparat. Podczas realizowanej wizytacji nie odebrano uwag odnośnie postępowania z korespondencją lub paczkami.

9. Prawo do ochrony zdrowia

Opieka medyczna świadczona jest w Ambulatorium Zakładu. Znajduje się w wydzielonej części pawilonu A i zajmuje 7 pomieszczeń. W jego skład wchodzi: gabinet lekarski, gabinet zabiegowy, apteka, gabinet stomatologiczny, poczekalnia dla pacjentów, 2 cele izby chorych. Ich wyposażenie jest odpowiednie, a wygląd estetyczny. Na podstawie umowy, w ambulatorium przyjmują lekarze z NZOZ ROBMED. Wśród nich są specjaliści z zakresu: otolaryngologii, okulistyki, radiologii, interny i pediatrii. Średni personel medyczny stanowią 3 pielęgniarki (funkcjonariuszki SW). W placówce na pół etatu zatrudniony jest lekarz stomatolog przyjmujący raz w tygodniu. W ambulatorium brak jest kierownika zatrudnionego na pełnym etacie.

Lekarze przyjmują pacjentów od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 14.00. Pisemne zgłoszenia do lekarza osadzeni składają oddziałowemu do godziny 8.00. Konsultacje specjalistyczne wykonywane są raz w tygodniu w Szpitalu Specjalistycznym w Sanoku.

W okresie od stycznia 2010 r. do lipca 2011 r. udzielono w ambulatorium 6636 porad lekarskich i 846 stomatologicznych. W tym samym okresie w pozawięziennej służbie zdrowia przeprowadzono 722 konsultacji.

Osadzeni, z którymi przeprowadzono rozmowy, zgłaszali uwagi dotyczące sposobu traktowania ich przez niektóre osoby z personelu medycznego, podnosząc, iż niektórzy lekarze odnoszą się do nich w sposób lekceważący.

10. Oddziaływania kulturalno-oświatowe

W Zakładzie wykorzystywane są tradycyjne formy działalności kulturalno-oświatowej, takie jak wypożyczanie książek, nadawanie audycji przez radiowęzeł, oglądanie programu telewizyjnego i filmów video, czytanie prasy. Większość cel mieszkalnych wyposażonych jest za zgodą Dyrektora Zakładu w telewizory, odtwarzacze DVD, inny sprzęt audio.

W jednostce funkcjonuje biblioteka, której księgozbiór liczy 12947 książek o różnorodnej tematyce. W niej także do dyspozycji osadzonych w widocznym miejscu wyłożone są zbiory orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. W okresie od stycznia 2010 do maja 2011 r. osadzeni wypożyczyli około 5000 książek. Radiowęzeł, oprócz retransmisji programów radiowych codziennie nadaje własną audycję. Poruszane są w niej m.in. tematy okolicznościowe, sportowe, propagujące zdrowy tryb życia oraz podawane są różnego rodzaju informacje i porady prawne.

We wszystkich pawilonach jednostki funkcjonują świetlice wyposażone w odbiorniki TV, stoły do gry w tenisa stołowego, gry planszowe oraz gry klubowe „piłkarzyki”. Zarówno w świetlicach jak i celach mieszkalnych osadzeni mają do dyspozycji telewizję kablową „AZART”. Ponadto, codziennie do świetlic dostarczana jest prasa regionalna i ogólnopolska: Gazeta Wyborcza, Nowiny, Super Nowości i Dziennik – Gazeta Prawna, Niedziela.

Z innych form zajęć kulturalno-oświatowych w Zakładzie organizowane są turnieje (rozgrywek świetlicowych i sportowych), koncerty muzyczne (m.in. przedstawicieli Kościoła Zielonoświątkowców), wystawy (m.in. wypożyczona z IPN w Rzeszowie pt.: „Zesłańcy - Sybiracy - Deportowani”), spotkania z ciekawymi ludźmi (m.in. spotkanie z przedstawicielami Fundacji „Sławek” w tym z jej prezesem Markiem Łagodzińskim; z Agnieszką Kargol przedstawicielką Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, która wygłosiła dla skazanych z tutejszej jednostki wykład na temat historii, religii kultury i obyczajów narodu żydowskiego) oraz imprezy okolicznościowe. Osadzeni uzdolnieni artystycznie mogą również rozwijać swoje zainteresowania uczestnicząc w sali do zajęć rękodzieła

artystycznego.

W Zakładzie istnieje także infrastruktura sportowa, na którą składa się 6 stanowiskowy atlas do ćwiczeń siłowych oraz boisko ziemne do gry w piłkę siatkową oraz boisko betonowe do koszykówki.

W jednostce realizowany jest również szereg programów resocjalizacji i readaptacji społecznej skazanych. Dotyczą np. przeciwdziałania agresji i przemocy, przeciwdziałania uzależnieniom oraz nadużywaniu alkoholu lub używaniu narkotyków, aktywizacji zawodowej i promocji zatrudnienia, integracji rodzin, zwłaszcza wobec skazanych odbywających długoterminowe kary pozbawienia wolności.

Skazani w rozmowach indywidualnych żalili się na organizowanie zajęć kulturalno-oświatowych wyłącznie w warunkach ZK. W praktyce, poza osobami uzależnionymi od alkoholu, które według relacji osadzonych biorą udział w mityngach poza placówką, wyjścia pozostałych osób poza teren zakładu sprowadzają się do spacerów po okolicznych terenach zielonych.

11. Zatrudnienie

W czasie wizytacji zatrudnionych odpłatnie przy pracach porządkowych i pomocniczych wykonywanych na rzecz Zakładu było 17 osadzonych. Nieodpłatną pracę na rzecz jednostki wykonywało, na podstawie art. 123a § 2 k.k.w., po wyrażeniu uprzedniej zgody, 27 osadzonych. Zatrudnionych odpłatnie na rzecz podmiotów zewnętrznych było 24 osadzonych. Nieodpłatną pracę publiczną na rzecz Urzędu Gminy Komańcza wykonywało 11 osadzonych. Natomiast pracę charytatywną na rzecz organizacji społecznych wykonywało 13 osadzonych.

Osadzeni z którymi przeprowadzono rozmowy nie zgłaszali uwag dotyczących warunków ich zatrudnienia, poza pojedynczymi wątpliwościami dotyczącymi braku wynagrodzenia za pracę na rzecz Zakładu. Osadzeni wykonujący pracę na rzecz podmiotów zewnętrznych w systemie bez konwojenta wyrażali duże zadowolenie z możliwości wykonywania pracy w tej formie.

12. Nauczanie

W Zakładzie w 2010 r. kursy zawodowe, takie jak drwal-operator pilarek spalinyowych oraz technolog robót wykończeniowych z powodzeniem zakończyło 18 osadzonych, w 2011 r. kursy monter instalacji elektrycznej, malarza-szpachlarza oraz technologa robót wykończeniowych ukończyło także 18 osadzonych.

Ponadto, w jednostce realizowano projekt „Cykl szkoleniowo-aktywizacyjny służący podniesieniu kwalifikacji zawodowych osób pozbawionych wolności oraz przygotowaniu ich do powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Wykonując te działania w 2010 r. przeprowadzono kursy: technolog robót wykończeniowych (12 osadzonych), konserwator terenów zielonych (12 osadzonych), murarz-tynkarz (12 osadzonych). W 2011 r. kurs: technolog robót wykończeniowych oraz konserwator terenów zielonych ukończył w sumie ukończyło 24 osadzonych.

13. Prawo do praktyk religijnych

Opiekę duszpasterską w Zakładzie sprawuje kapelan katolicki. Posługi realizowane są w sobotę i w święta w kaplicy znajdującej się w pawilonie C. Kaplica pokryta jest licznymi malowidłami ściennymi o tematyce religijnej, wykonanymi przez uzdolnionych artystycznie osadzonych.

W jednostce działa również Grekokatolicka Parafia w Komańczy oraz Ewangeliczna Wspólnota Zielonoświątkowców.

14. Rekomendacje

Na podstawie art. 19 Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, Krajowy Mechanizm Prewencji rekomenduje:

1. poprawę wentylacji cel mieszkalnych wszystkich pawilonów oraz toalet i umywalni;
2. zakończenie remontu umywalni pawilonu C;
3. doposażenie górnych łóżek w drabinki i zabezpieczenia przed wypadnięciem;
4. przystosowanie celi mieszkalnej do potrzeb osoby niepełnosprawnej;
5. zwrócenie baczniejszej uwagi co do sposobu odnoszenia się personelu medycznego do osadzonych;
6. informowanie skazanych, np. w ramach zajęć kulturalno – oświatowych bądź za pomocą radiowęzła, o prawnych i praktycznych skutkach wyroków Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach, które bezpośrednio dotyczą osób pozbawionych wolności.